

Täysistunto

Keskiviikko 24.2.2016 klo 14.00—15.21

6. Hallituksen esitys eduskunnalle biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liittyvän geenivarojen saatavuudesta sekä niiden käytöstä saatavien hyötyjen oikeudenmukaisesta ja tasapuolisesta jaosta tehdyn Nagoyan pöytäkirjan hyväksymisestä sekä laeiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja biologista monimuotoisuutta koskevaan yleissopimukseen liittyvän Nagoyan pöytäkirjan täytäntöönpanosta

Hallituksen esitys HE 126/2015 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 1/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 1/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

15.17 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä on kyse Nagoyan pöytäkirjan täytäntöönpanosta, ja tämän pöytäkirjan tarkoituksena on luoda yhtenäinen kansainvälinen sääntelyperusta geenivarojen ja niihin liittyvän alkuperäiskansojen perinteisen tiedon saatavuudelle sekä niiden käytöstä saatavien hyötyjen jakamiselle. Nämä pöytäkirjamääräykset eivät koske ihmisen geenivaroja. Tämän lakiesityksen 8 § sisältää säännöksen saamelaisten oikeuksien heikentämisen kiellosta, ja valiokuntakin tässä mietinnössään toteaa, että heikentämiskiellotosäännöksen tarkoitus on turvata saamelaisten oikeuksia perinteisen tietonsa hyödyntämiseen tilanteessa, jossa perinteistä tietoa hyödyntää tai pyrkii hyödyntämään joku muu kuin saamelainen taho.

Esitys parantaa saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana, ja nyt kun tässäkin salissa on paljon käytetty puheenvuoroja esimerkiksi Metsähallitus-lain valmistelun yhteydessä siitä, että hallitus on kokonaisuudessaan unohtanut alkuperäiskansojen oikeudet, niin hämmästelten kyllä, missä viiptyvät nyt ne kiitokset siitä, että tällainenkin merkittävä lakiesitys ollaan nyt viemässä eteenpäin.

15.19 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Kärnä puheenvuoroon voin mielihyvin yhtyä. Tosiaan ympäristövaliokunnassa varsin yksimielisin kääntein tätä asiaa tulkittiin. Kannattaa myös ehkä korostaa tässä sitä, että tämä sopimus sinänsä säätelee nimenomaan geenivarojen saatavuuteen ja käyttöön liittyviä hyötyjä ja niihin liittyviä hyödykkeitä, ei esimerkiksi sitä, miten vaikkapa tekstiilituotteiden tai muun tällaisen perinteisiin liittyvän esimerkiksi matkamuistomyynnin osalta pelisäännöt menevät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 13/2016 vp

Mutta geenivarojen osalta tämä selkeyttää tilannetta myös Suomessa ja on askel siinä mielessä oikeaan suuntaan, että itse ainakin uskon, että alkuperäiskansojen asemaa ja identiteettiä on meillä valtaväestöllä niin Suomessa kuin muissakin maissa — Euroopassa se vastuu on pääasiassa Suomessa — hyvin varaa vahvistaa samalla, kun se tehdään tasapainoisesti ja niin, että se ei provosoi ristiriitoja alkuperäiskansojen asuinalueilla, mikä voi kääntyä sitten helposti myös heitä vastaan huonommassa tilanteessa. Metsähallitus-lain käsittelyn yhteydessähän nämä kaikki aspektit ovat olleet ja ovat vahvasti läsnä, kun mietitään, miten parhaalla tavalla erityisesti Pohjois-Suomessa metsävarojen käytöstä voitaisiin päättää niin, että kaikkien intressit tulevat tyydyttävällä tavalla huomioitua. Uskon, että siihenkin kompromissi löytyy.

Usein me haukumme täällä kansainvälisiä sopimuksia, jotka heikentävät Suomen mahdollisuuksia, mutta uskoisin, että tämä esitys on pieni askel mutta oikeaan suuntaan ja osoitus myös siitä, että kansainvälinen yhteisö voi myös Suomen kannalta myönteisiä asioita usein saada aikaan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 126/2015 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.